

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL PINIGINĖS SOCIALINĖS PARAMOS NEPASITURINTIEMS GYVENTOJAMS
ĮSTATYMO 7 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-297
(TAP-21-671, 21-24618(2))**

2021-06-04 Nr. NV-1248

Vilnius

Projekto rengėjas – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Projekto tikslas – pateikti Vyriausybės išvadą Seimo narių grupės (L.Kukuraičio, T.Tomilino, R.Šalaševičiūtės, R.Baškienės, L.Nagienės, L.Mogenienės) siūlymams (nuo 2021-07-01) nustatyti:

- didesnį valstybės remiamų pajamų (VRP) koeficientą būsto šildymo išlaidų kompensacijai apskaičiuoti – po 1,5 VRP (192 eurai) tenkančių kiekvienam bendrai gyvenančiam asmeniui dydžio (vietoj 1 VRP (128 eurai)) arba 2 VRP (256 eurai) dydžio vienam gyvenančiam asmeniui (vietoj 1,5 VRP (192 eurai)).
- jeigu viename būste gyvenamąją vietą yra deklaravę ir (ar) būstą nuomojasi bendrai gyvenantys asmenys ir vienas gyvenantis asmuo, ir (ar) 2 ar daugiau bendrai gyvenančių asmenų grupių, ir (ar) 2 ar daugiau vienu gyvenančių asmenų, turinčių teisę į būsto šildymo išlaidų kompensacijas, kurie už komunalines paslaugas atsiskaito pagal vieną sąskaitą (atsiskaitomąją knygėlę), šioms bendrai gyvenančių asmenų grupėms / asmenims būsto šildymo išlaidų kompensacijos dydis apskaičiuojamas tokia pačia tvarka kaip vienai bendrai gyvenančiai asmenų grupei.

Dabartinė situacija:

- Pagal Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymą bendrai gyvenantiems asmenims (sutuoktiniai su vaikais, neįregistruvę santuokos ir bendrą ūkį tvarkantys asmenys ir jų vaikai ir pan.) / vienam gyvenančiam asmeniui, turintiems teisę į būsto šildymo kompensacijas, jos skiriamos, jeigu laikotarpiu, už kurį jos apskaičiuojamos, būsto šildymo išlaidos, kai naudingasis būsto plotas ir atskirų energijos ar kuro rūšių sąnaudos būstui šildyti ne didesnės už nustatytus normatyvus, viršija 10 proc. skirtumo tarp bendrai gyvenančių asmenų / vieno gyvenančio asmens vidutinių pajamų per mėnesį ir VRP (128 eurai) dydžio bendrai gyvenantiems asmenims arba 1,5 VRP (192 eurai) vienam gyvenančiam asmeniui.
- Kai viename būste gyvena kelios bendrai gyvenančių asmenų grupės, įskaitant ir vienus gyvenančius asmenis, kurie už komunalines paslaugas atsiskaito pagal vieną sąskaitą (atsiskaitomąją knygėlę), kompensuojamo būsto šildymo išlaidų dydis apskaičiuojamas atskirai kiekvienai bendrai gyvenančiai asmenų grupei / vienam gyvenančiam asmeniui.

Būsto šildymo išlaidų kompensaciją (2020 m. duomenimis) vidutiniškai per mėnesį gauna apie 93,7 tūkst. asmenų (2020 m. tam skirta 13,15 mln. eurų).

Projekto esmė – siūloma iš esmės pritarti Įstatymo projekto nurodytam tikslui – sumažinti būsto šildymo kaštus mažas pajamas gaunantiems gyventojams dėl per didelės finansinės naštos ir taip užtikrinti pažeidžiamiausių visuomenės narių socialinės apsaugos didinimą, tačiau pasiūlyti Seimui nesvarstyti Įstatymo projekto dėl šios priežasties:

- Įgyvendinant XVIII Vyriausybės programos nuostatas, susijusias su teisingesne ir augti palankia mokesčių sistema, yra numatyta atlikti mokesčių lengvatų (įskaitant mokesčių lengvatų taikymą energetikos srityje) sisteminę peržiūrą, siekiant įvertinti taikomų mokesčių lengvatų (taip pat ir lengvatinio 9 proc. PVM tarifo taikymo šilumos energijai, tiekiamai gyvenamosioms patalpoms šildyti, karštam vandeniui paruošti ir šilumos energijai, sunaudotai šiam vandeniui pašildyti, bei tiekiamoms malkoms ir medienos produktams, skirtiems kūrenimui) tikslingumą ir poveikį. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projekto rengėjų siūlymas dėl būsto šildymo išlaidų kompensavimo mechanizmo tobulinimo, siekiant mažas pajamas gaunantiems gyventojams kompensuoti didesnę būsto šildymo išlaidų dalį, svarstytinas, kai bus įvertintas mokesčių lengvatų taikymo tikslingumas ir pateikti sisteminiai siūlymai dėl mokesčių sistemos tobulinimo.

- Pritarus Įstatymo projekte siūlomam teisiniam reguliavimui, teisę į būsto šildymo išlaidų kompensaciją įgytų apie 10,6 tūkst. asmenų, papildomai iš savivaldybių biudžetų reikėtų apie 7,6 mln. eurų per metus.

Derinimas. Projektas be pastabų suderintas su Finansų ministerija (FM) ir Teisingumo ministerija. Lietuvos savivaldybių asociacija projektui pritarė ir atkreipė dėmesį, kad, einamųjų metų savivaldybių biudžetuose šios lėšos nenumatytos, todėl jei būtų priimtas Įstatymo projektas, reikėtų skirti tam papildomas lėšas.

Atitiktis Vyriausybės programai – susijęs su Vyriausybės programoje nustatytais siekiais kurti teisingesnę ir augti palankią mokesčių sistemą, atlikti mokesčių lengvatų kaštų ir naudos analizę, mažinti pajamų nelygybę ir skurdą, numatant atitinkamas kompleksines mokestines ir finansines priemones (218 p., 97 p.).

Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plane numatytas veiksmas (10.1.1 p.) „Atlikti neterminuotų mokesčių lengvatų ir specialiųjų apmokestinimo sąlygų kaštų ir naudos analizę“ (įgyvendinimo terminas: 2021 m. I ketv. – 2021 m. IV ketv.; atsakinga institucija – FM, dalyvaujančios institucijos: AM, ŽŪM, SAM, SADM, ŠMSM, EIM, KM, EM, SM).

Vyriausybės išvada Seimui turėjo būti pateikta iki 2021-06-02.

Dalykinio vertinimo išvada. Teikiame šią pastabą:

- 1) Siūlome patikslinti projektą, jame nurodant terminus kada planuojama atlikti mokesčių lengvatų sisteminę peržiūrą (projekte yra pasiūlyta Seimui nesvarstyti Įstatymo projekto, motyvuojant tuo, kad įgyvendinant XVIII Vyriausybės programos nuostatas, yra numatyta atlikti mokesčių lengvatų (įskaitant mokesčių lengvatų taikymą energetikos srityje) sisteminę peržiūrą, tačiau kada tokia peržiūra bus atlikta nenurodyta).

Projektą siūlome **svarstyti Vyriausybės posėdžio A dalyje, prieš tai aptarus tarpinstituciniame pasitarime** ir įvertinus Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos grupės pateiktą pastabą (Teisės grupė pastabų neturėjo).

Socialinės politikos grupės patarėja

Daiva Buivydaite-Garbštienė

el. 8 706 63 853, el.p. daiva.buivydaite@lr.lt